

2.Гевко О., Дутко Р. Педагогічні шляхи сформованості логічного мислення дітей середнього дошкільного віку. *Молодь і ринок*. 2019. № 10 (177). С. 60-64.

*Анжела Шокот,
студентка магістратури спец. 012 «Дошкільна освіта»
Науковий керівник – к. пед. н., доц. Лілія Мельничук,
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний
університет імені акад. С. Дем'янчука»*

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ НЕТРАДИЦІЙНИХ ТЕХНІК МАЛЮВАННЯ ЯК ЗАСОБУ РОЗВИТКУ ХУДОЖНЬО-ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

У сучасній практиці дошкільного виховання особлива увага приділяється впровадженню інноваційних підходів до організації образотворчої діяльності. Новітні технології надають дітям доступ до нестандартних та водночас зрозумілих способів вираження своїх творчих задумів через різні види малювання. Серед них значне місце займає застосування нетрадиційних художніх технік, які є важливим засобом розвитку художньо-творчих здібностей дітей дошкільного віку.

Знання художніх прийомів для досягнення найбільшої виразності малюнка і вміння комбінувати різні техніки зображення «пробуджують фантазію дітей, активізують їх спостережливість, увагу та уяву, допомагають виконати задумане, розвивають почуття форми і сприйняття кольорів, сприяють вихованню художнього смаку і відводять творчість дітей далеко від стандартів і шаблонів» [2, с. 69].

Як наголошує Т. Верещагіна, метою нетрадиційного малювання є розвиток художніх здібностей, уяви, позитивної емоційної сфери, фантазії; формування інтелектуальних та індивідуальних творчих здібностей, оптимізму, самосвідомості. При цьому ступінь зацікавленості у застосуванні нетрадиційних технік малювання залежить від таких методів та прийомів:

– відшукувати незвичні методи зображення явищ та предметів під час знайомства дошкільників з нетрадиційними техніками малювання;

– прищеплення інтересу до нетрадиційних технік малювання за допомогою предметно-розвивального оточення;

– працювати за принципом від простого до складного;

– розвивати образотворчі вміння, навички, систематизувати отримані знання;

– розвивати почуття кольору, просторову уяву, композицію, форму, естетичний і художній смак;

– виховувати цілеспрямованість, увагу, акуратність, творчу самореалізацію, бажання зростати в красі й щасті, адже дитина живе емоціями, грою, світом яскравих кольорів [1, с. 13].

Малювання нетрадиційними техніками вимагає нових підходів у методиці роботи з дітьми. Такий підхід передбачає гнучку структуру занять, яка поєднує різні види діяльності, що сприяють розвитку художньої уяви, технічних навичок і творчого мислення. Нетрадиційне малювання стає не просто формою вираження, а справжнім процесом дослідження, експериментування та самореалізації, що дозволяє дітям глибше пізнавати світ навколо.

Робота з дітьми передбачає цілий комплекс заходів з використанням різних форм і методів. Основними елементами занять із використанням нетрадиційних технік малювання як засобу розвитку художньо-творчих здібностей дітей старшого дошкільного віку є:

1. *Індивідуальний підхід до складності завдань*: Завдання повинні бути адаптовані до індивідуальних можливостей і рівня розвитку кожної дитини. Поєднання різнорівневих творчих завдань дає змогу дітям поступово опановувати нові техніки та вдосконалювати свої вміння. Це може бути як просте малювання пальцями для менших дітей, так і більш складні експерименти зі змішуванням матеріалів для старших.

2. *Використання технічних хвилинок*: Для того щоб діти краще опанували нові матеріали та техніки, варто вводити короткі технічні хвилинки. Це можуть бути демонстрації того, як працювати з різними інструментами, наприклад, як правильно

наносити фарбу губкою, як робити відбитки чи як використовувати зубну щітку для розбризкування фарби. Це дає змогу дітям краще розуміти можливості матеріалів і бути впевненими у своїй роботі.

3. *Ігрові елементи в заняттях*: Гра є невід'ємною частиною навчального процесу дошкільників. Поєднання малювання з іграми та вправами художнього змісту створює умови для занурення дітей у творчий процес у невимушеній формі. Наприклад, гра «хто більше відбитків зробить листком» або «намалюй невидимий малюнок свічкою» перетворює звичайне заняття на захопливу пригоду.

4. *Художнє експериментування*: Важливий аспект методики – це стимулювання дітей до експериментування. Педагоги мають заохочувати дітей досліджувати нові поєднання кольорів, форм, текстур і матеріалів. Це може бути поєднання різних технік в одному малюнку (наприклад, малювання воском і аквареллю, використання штампів і фарбування пальцями), що дозволяє дітям бачити нові можливості для самовираження.

5. *Поступове нарощування досвіду*: Від заняття до заняття діти накопичують досвід роботи з різними матеріалами і техніками. Цей процес дає їм можливість експериментувати та вивчати нові форми самовираження. Поступове ускладнення завдань дозволяє дітям відчувати прогрес і зміцнює їхню впевненість у своїх творчих здібностях.

Доступність використання нетрадиційних технік визначається віковими особливостями дошкільнят. Тому, починати роботу потрібно з молодшого віку з таких технік, як малювання пальчиками, долонькою, відбитки печатками з картоплі, тичкування жорстким напівсухим пензлем [3, с. 64].

Дітей середнього дошкільного віку можна знайомити з більш складними техніками: друкування поролоном, пробками; малювання зубною щіткою; малювання восковими крейдами + акварель, малювання свічкою + акварель; відбитки листям; малювання ватяними паличками [3, с. 64].

Старші діти можуть малювати іншими техніками, які не менш цікаві. Малювати можна абсолютно всім, що є під рукою – листям з дерева, звичайними целофановими кульками, зубочистками, ватяними паличками [3, с. 64].

У старшому дошкільному віці діти можуть освоїти ще більш складні техніки: малювання мотузочками; малювання по сирому паперу; ґратаж; малювання вугіллям, малювання піском, мильними бульбашками, зім'ятим папером; набризк; кляксографія з трубочкою; монотипія пейзажна; друк за трафаретом; монотипія предметна; кляксографія звичайна; пластілінографія [3, с. 64].

Впровадження нетрадиційних технік малювання для розвитку художньо-творчих здібностей дітей дошкільного віку потребує комплексного підходу, що включає як методичні, так і організаційні зміни. Для того, щоб ефективно інтегрувати цей підхід, важливо враховувати кілька ключових методичних аспектів:

1. *Розвиток творчої особистості.* Важливо створити умови для підтримки свободи творчості, як у закладі освіти, так і вдома. Організація «куточків творчості» з різноманітними матеріалами сприяє розвитку самостійної творчої активності. Такі куточки повинні бути яскравими, добре освітленими і насиченими матеріалами для експериментування. Куточок має містити як традиційні матеріали (фарби, олівці, папір), так і нетрадиційні (гілочки, каміння, листя, шкаралупи горіхів), що стимулює дітей до експериментування.

2. *Облаштування інтер'єру групової кімнати.* Ілюстрації, репродукції та роботи самих дітей у груповій кімнаті мають естетичний вплив і формують у дітей почуття прекрасного. Важливо розмішувати на стінах творчі роботи дошкільнят, щоб вони бачили результат своїх зусиль і відчували цінність своєї праці.

3. *Підбір матеріалів для творчості.* Набір інструментів для малювання повинен бути різноманітним і містити не тільки традиційні матеріали (пензлі, фарби, олівці), але й природні або вторинні матеріали, що дозволяють дітям експериментувати з текстурою та формою. Матеріали мають бути організовані таким чином, щоб діти могли легко вибирати їх самостійно.

4. *Безпека під час роботи.* Усі матеріали та інструменти повинні бути безпечними для дітей. Важливо ретельно контролювати доступ до небезпечних предметів (ножиці, гострі інструменти), зберігаючи їх у недоступних місцях. Матеріали для

творчості повинні бути екологічно чистими та не містити токсичних речовин.

5. *Оцінювання творчих робіт.* Оцінюючи роботи, важливо підтримувати ініціативу дітей і не критикувати їх. Дитина повинна самостійно вирішувати, коли її робота завершена. Педагог має заохочувати дітей радіти процесу створення, допомагати їм навчитися сприймати помилки як частину творчого процесу і стимулювати їх до подальшого розвитку.

6. *Використання різних методів навчання.* Комбінація словесних, наочних і практичних методів навчання дозволяє дітям краще засвоювати матеріал. Наприклад, словесні методи включають розповіді, бесіди та пояснення, наочні — демонстрацію зразків робіт, практичні — вправи з використанням різних технік малювання.

7. *Адаптація до вікових та психологічних особливостей.* Заняття повинні бути розроблені з урахуванням вікових, психологічних та фізичних можливостей дітей. Педагог має спонукати дітей досліджувати навколишній світ через спостереження, прогулянки та екскурсії, щоб стимулювати їхнє креативне мислення.

8. *Використання музики для створення творчої атмосфери.* Музичний супровід під час малювання допомагає створити особливу атмосферу і сприяє розвитку художнього смаку. Найкраще для цього підходить класична музика, яка сприяє спокійній і вдумливій творчій роботі.

9. *Співпраця педагога та дітей.* Педагог повинен підтримувати атмосферу довіри та зацікавленості. Спільна робота педагога і дітей, де вихователь не контролює кожен крок, а радше підтримує і направляє, є ключем до розвитку творчого потенціалу дітей.

10. *Колективна робота.* Колективна робота допомагає дітям вчитися комунікації, взаємодії, обміну ідеями та спільному досягненню мети. Такі роботи сприяють розвитку як індивідуальних, так і командних навичок, що важливо для соціалізації дошкільнят.

11. *Залучення батьків до творчого процесу.* Співпраця з батьками має велике значення для підтримки творчого розвитку дитини. Педагог може організовувати тематичні майстер-класи, спільні виставки робіт батьків і дітей, а також конкурси, що стимулюватимуть творчий розвиток у домашніх умовах.

Отже, використання нетрадиційних технік малювання під час проведення занять у дітей дошкільного віку дає змогу розкрити креативні можливості дитини, відчувати фарби, також у процесі роботи пізнати характер дитини і настрій, який наразі переважає. Освоєння нетрадиційних технік малювання наповнює заняття позитивними емоціями, перетворює образотворчу діяльність у креативну гру. Окрім цього, нетрадиційні техніки малювання розвивають у дітей логічне і абстрактне мислення, фантазію, спостережливість, увагу, впевненість у собі, що сприятливо позначається на розвитку художньо-творчих здібностей дітей дошкільного віку.

Список використаних джерел

1. Верещагіна Т. Нетрадиційні техніки малювання – стимул для творчості. Кременчук. 2022. 76 с.
2. Дабіжа Л. П. Нетрадиційне малювання як засіб розвитку творчих здібностей дітей дошкільного віку. Наукові записки. Збірник матеріалів звітної науково-практичної конференції викладачів і студентів: Серія «Мистецтво». Вінниця : ФОП Корзун Д.Ю. 2018. С. 66-70.
3. Журавко Т. В. Нетрадиційні техніки малювання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку: навчально-методичний посібник. МОН України, Уманський держ. Пед. ун-т ім. Павла Тичини. Умань : Візаві, 2020. 125 с.

*Людмила Смаховська,
студентка магістратури спец. 012 «Дошкільна освіта»
Науковий керівник – к. пед. н., доц. Лілія Мельничук,
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний
університет імені акад. С. Дем'янука»*

ВПЛИВ ПІСОЧНОЇ ТЕРАПІЇ НА СЕНСОРНИЙ РОЗВИТОК ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ